

**EUROOPAN UNIONIN
NEUVOSTO**

**Bryssel, 12. marraskuuta 2010 (12.11)
(OR. en)**

16183/10

**WTO 368
COMER 200
SPG 14
DEVGEN 336
PI 137
MAR 118
ECOFIN 722
COMPET 358
SOC 750**

SAATE

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteerin puolesta Jordi AYET PUIGARNAU, johtaja
Saapunut:	10. marraskuuta 2010
Vastaanottaja:	Pierre de BOISSIEU, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Asia:	Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Kauppa, kasvu ja maailmanpolitiikka – Kauppapolitiikka Eurooppa 2020 -strategian kulmakivenä

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena komission asiakirja – KOM(2010) 612 lopullinen.

Liite: KOM(2010) 612 lopullinen

EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 9.11.2010
KOM(2010) 612 lopullinen

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

Kauppa, kasvu ja maailmanpolitiikka

Kauppapolitiikka Eurooppa 2020 -strategian kulmakivenä

{SEC(2010) 1268}
{SEC(2010) 1269}

KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE

Kauppa, kasvu ja maailmanpolitiikka

Kauppapolitiikka Eurooppa 2020 -strategian kulmakivenä

1. Taustaa ja yleiset lähtökohdat

Euroopan talouspolitiikan tärkein tavoite on kasvun nopeuttaminen. Ainoastaan kestävä talouskasvun avulla voidaan luoda uusia työpaikkoja ja turvata hyvinvointivaltion tulevaisuus. EU:n talouksien kasvupotentiaalin lisääminen on kuitenkin suuri haaste. Tämä haaste on otettu huomioon Eurooppa 2020 -strategiassa¹ ja siihen sisältyvissä älykkään, osallistavan ja kestävä kasvun tavoitteissa. Tässä tiedonannossa käsitellään kauppapolitiikkaa, joka on yksi tärkeimmistä ulkopolitiikan välineistä Eurooppa 2020 -strategiassa. Tiedonannossa tarkastellaan sitä, kuinka strategian tavoitteita ja EU:n ulkopolitiikkaa kokonaisuudessaan voidaan edistää kauppa- ja investointipolitiikan keinoin. Tiedonantoon liittyy kaksi valmisteluasiakirjaa: vuonna 2006 hyväksytyn Globaali Eurooppa -strategian edistymistä koskeva raportti ja asiakirja, jossa analysoidaan kaupan roolia vaurauden lisäämisessä.

Avoimet taloudet kasvavat yleensä suljettuja talouksia nopeammin. Kauppa vauhdittaa EU:n kasvua, sillä se lisää tehokkuutta ja innovointia. Kaupan avulla voidaan lisäksi lisätä eurooppalaisten tuotteiden ja palveluiden kysyntää ulkomailla. Avoimen kaupan myötä myös EU:n kuluttajat pääsevät hyödyntämään laajempia tuotevalikoimia edullisemmin hinnoin. EU:n kilpailukykyä lisää sen avoimuus suorille ulkomaisille investoinneille, ja eurooppalaisten yritysten mahdollisuus tehdä ulkomaisia investointeja lisää niiden mahdollisuuksia kasvaa globaalilla tasolla ja synnyttää uusia työpaikkoja sekä kotona että ulkomailla. Lyhyesti sanottuna EU:n on hyödynnettävä avoimen kaupan ja avoimien investointien edut – talouskasvun vahvistuminen, työpaikkojen määrän lisääntyminen ja kuluttajahintojen laskeminen – ja samalla sen on pysyttävä valppaana sopeuttamiskustannusten suhteen.

Kaupan avautumisesta koituvat edut

Talouskasvu: Jos kaikki käynnissä olevat (Doha-kierrosta ja kahdenvälisiä sopimuksia koskevat) neuvottelut saataisiin päätökseen ja EU:n ja sen strategisten kumppaneiden suhteet edistyisivät merkittäväällä tavalla, EU:n BKT olisi vuoteen 2020 mennessä yli yhden prosentin korkeampi kuin mihin muuten päästäisiin².

Edut kuluttajille: Laajemmasta tuote- ja palveluvalikoimasta koituvien etujen arvo eurooppalaiselle keskivertokuluttajalle on noin 600 euroa vuodessa. Lisäksi kuluttajat hyötyvät hintojen laskusta.

Vaikutukset työllisyyteen: Yleisesti ollaan yhtä mieltä siitä, että EU:n integroituminen maailmantalouteen kaupan lisääntymisen kautta lisää työpaikkojen määrää ja nostaa palkkatasoa.

¹ Euroopan komissio, *Eurooppa 2020 – Älykkään, kestävä ja osallistavan kasvun strategia*, ks. http://ec.europa.eu/eu2020/index_en.htm.

² Komission ennusteiden mukaan 1 % EU:n BKT:sta vuonna 2010 vastaa 120:tä miljardia euroa.

Yli 36 miljoonaa työpaikkaa Euroopassa on suoraan tai välillisesti riippuvaisia EU:n kyvystä käydä kauppaa muun maailman kanssa. Jo yli 4,6 miljoonaa henkilöä EU:ssa työskentelee yrityksissä, joista japanilaiset tai amerikkalaiset omistavat enemmistön³.

Lähde: Euroopan komission laatimat arviot. Ks. ”*Trade as Driver of Prosperity*” -asiakirjan luku II.1.

Jotta EU:n avoin kauppapolitiikka saisi poliittisen tuen, myös muiden – sekä kehittyneiden että voimakkaasti kasvavien kumppanien – on tultava meitä vastaan vastavuoroisuuden ja molemminpuolisen edun periaatteiden pohjalta⁴. Kauppapolitiikka ei saa yleistä kannatusta Euroopassa, jos EU-maat eivät esimerkiksi saa kohtuullisesti raaka-aineita tai jos niiden pääsy julkisiin hankintamenettelyihin ulkomailla evätään. EU säilyy jatkossakin avoimena taloutena, mutta se ei ole naiivi. Etenkin komissio valvoo tarkkaan EU:n etuja ja puolustaa eurooppalaisia työpaikkoja. Se torjuu hyvän kauppataivan vastaisia käytäntöjä kaikin asianmukaisin keinoin.

EU:n talous on maailman suurin. EU on myös suurin viennin harjoittaja. Vuonna 2009 eurooppalaiset yritykset veivät ulkomaille tavaroita ja palveluita 1,6 biljoonan euron arvosta. Määrä vastaa 13:a prosenttia EU:n BKT:sta. EU on maailmanjohtaja myös suorien ulkomaisten investointien teossa ja vastaanottamisessa. Kuten liitteen kuvio 1 osoittaa, EU:n osuus maailmankaupasta on pysynyt vakaana huolimatta voimakkaasti kasvavien talouksien nopeasta noususta. Euroopan vahvuudet kansainvälisen kaupan alalla näkyvät myös kansalaisten mielipiteissä⁵.

Vuoteen 2015 mennessä 90 prosenttia maailman kasvusta tapahtuu Euroopan ulkopuolella. Kolmannes kasvusta syntyy jo yksistään Kiinassa (ks. kuvio 1). Tulevina vuosina EU:n pitää siis pystyä hyödyntämään ulkomailla, etenkin Itä- ja Etelä-Aasiassa syntyvä kasvu. Tällä hetkellä arvioidaan, että vuoteen 2030 mennessä kehitysmaiden ja nousevan talouden maiden osuus maailman BKT:sta on lähes 60 prosenttia. Tällä hetkellä niiden osuus jää alle 50 prosentin⁶.

Maailmantaloudessa ja maailmankaupassa on viime aikoina tapahtunut perustavanlaatuisia muutoksia. Monien tavaroiden ja palveluiden toimitusketjuun kuuluu nykyään eri puolilla maapalloa sijaitsevia tehtaita ja toimistoja. Kaksi kolmasosaa unioniin suuntautuvasta tuonnista on välituotteita, joita käytetään tuotantokapasiteetin lisäämiseen. Jotta eurooppalaiset yritykset säilyttäisivät etumatkansa, niiden on voitava luottaa eri puolilta maailmaa tuleviin tuotantopanoksiin, palveluihin ja ammattitaitoihin ihmisiin, ja niiden investointeja ja immateriaalioikeuksia on suojattava.

Kuten Eurooppa 2020 -strategiassa selkeästi todetaan, EU:n on otettava nämä seikat huomioon kauppapoliittisten linjausten kehittämisessä. Teollisuus- ja maataloustuotteiden tariffien leikkaaminen on edelleen tärkeää, mutta tärkeimmät haasteet ovat muualla. Enemmän vaikutusta on palveluiden ja investointien markkinoille pääsyllä, julkisten hankintojen markkinoiden avaamisella, paremmilla immateriaalioikeuksilla koskevilla sopimuksilla ja immateriaalioikeuksien tehokkaammalla suojalla, raaka-aineiden ja energian saatavuudella sekä etenkin sääntelyesteiden

³ *The transatlantic economy 2010*, D. Hamilton and J. Quinlan, Center for Transatlantic Relations, Johns Hopkins University, ja *Basic Survey of Overseas Business Activities 2010*, METI, Japani.

⁴ Eurooppa-neuvoston päätelmät 16.9.2010.

⁵ Syyskuussa 2010 tehdyn kansainvälistä kauppaa käsitelleen erityiseurobarometrin nro 357 mukaan 65 prosenttia vastaajista on sitä mieltä, että EU on hyötynyt selvästi kansainvälisestä kaupasta, ja 64 prosenttia katsoo, että eurooppalaiset tuotteet ovat kilpailukykyisiä ulkomaisiin tuotteisiin nähden.

⁶ Verrattuna 49 prosenttiin vuonna 2010, ks. OECD:n julkaisu *Perspectives on Global Development: Shifting Wealth*, 2010.

poistamisella esimerkiksi kansainvälisten standardien avulla. Kaupan keinoin olisi voitava edistää myös vihreämpää maailmantaloutta ja ihmisarvoista työtä.

Nämä tavoitteet asettavat entistä suurempia vaatimuksia EU:n sisäisten sääntöjen ja ulkoisen vapauttamisen yhteensovittamiselle. Eurooppa-neuvosto totesi syyskuussa, että EU:n on ”*lisättävä edelleen sisäisten ja ulkoisten politiikkojensa keskinäistä johdonmukaisuutta ja täydentävyyttä*”⁷. Esimerkiksi paremmin toimivat palveluiden sisämarkkinat ja järjestelmällisempi sääntelyä koskeva yhteistyö tärkeimpien EU:n ulkopuolisten maiden kanssa edistävät kansainvälistä palvelukauppaa ja EU:n rajojen ulkopuolisten kaupan esteiden poistamista.

EU toimii sekä monenvälisellä tasolla WTO:n puitteissa että käy kahdenvälisiä neuvotteluja. Dohan neuvottelujen loppuun saattaminen on edelleen EU:n päätavoite. Kahdenväliset ja monenväliset neuvottelut eivät kuitenkaan ole keskenään ristiriidassa. Todennäköisempää on, että vapauttaminen yhtäällä edistää vapauttamista myös toisaalla.

EU aikoo näin ollen käyttää paljon voimavaroja komission Globaali Eurooppa -strategiassa ensisijaisina tavoitteina mainittujen tasapuolisten vapaakauppasopimusten aikaansaamiseen. Tämän työn ensimmäisistä hedelmistä päästään nauttimaan piakkoin, kun sopimus Etelä-Korean kanssa hyväksytään. Neuvottelut olivat vaikeat, ja tulevia sopimuksia koskevissa neuvotteluissa on syytä varautua siihen, että EU:lta vaaditaan vieläkin suurempia myönnytyksiä ja kompromisseja.

Samaan aikaan EU pyrkii saattamaan loppuun Dohan kierroksen ja vahvistamaan WTO:ta. Dohan neuvottelut olisi pitänyt saada päätökseen jo kauan sitten. Sopimukseen pääseminen on hyvin tärkeää sekä siitä koituvien taloudellisten etujen vuoksi että siksi, että WTO:n keskeinen asema maailmanlaajuisessa kauppajärjestelmässä on sinetöitävä.

Dohan sopimus ei kuitenkaan tarjoa vastausta uudempiin kysymyksiin, jotka olisi ratkaistava kansainvälisten kauppasääntöjen avulla. Nyt on aika alkaa pohtia Dohan jälkeistä kehitystä, ja komissio aikookin koota asiantuntijaryhmän tarkastelemaan näitä kysymyksiä.

Kun kaikki tällä hetkellä neuvoteltavana tai harkinnan alla olevat vapaakauppasopimukset on hyväksytty, EU:lla on etuuskohtelukauppaa koskevat sopimukset useimpien WTO-jäsenten kanssa. Niiden osuus EU:n koko kaupasta on kuitenkin vain puolet. On aivan yhtä tärkeää, että EU syventää kauppaa- ja investointiyhteyksiään maailman muihin suuriin talouksiin: Yhdysvaltoihin, Kiinaan, Japaniin ja Venäjään.

Näiden maiden kanssa tehtävää yhteistyötä tiivistetään tätä tarkoitusta varten luoduilla foorumeilla. Komissio aikoo arvioida, riittävätkö käytössä olevat foorumit vai tarvitaanko näiden maiden kanssa tehtävää yhteistyötä varten muita välineitä. USA:n ja Japanin kanssa tehtävän yhteistyön päätavoitteena tulisi olla muihin kuin tulleihin liittyvien kaupan ja investointien esteiden poistaminen lähinnä sääntely-yhteistyön kautta.

Kiina on tällä hetkellä EU:n toiseksi suurin kauppakumppani, ja tästä seuraa unionille sekä suuria mahdollisuuksia että suuria haasteita. Koska Kiinan kasvupotentiaali on valtava, sen vienti- ja investointimarkkinat ovat erittäin houkuttelevat. On kuitenkin muistettava, että Kiinan teollisuus- ja makrotalouspolitiikkoihin sisältyy valtiokapitalismin piirteitä. EU:n suurimpaan lähinaapuriin Venäjään liittyy samankaltaisia kysymyksiä.

⁷ Eurooppa-neuvoston päätelmät 16.9.2010, liitteen I kohta a.

Kaupan pitäisi edistää myös sosiaalista osallisuutta koko maailmassa ja EU:n sisällä. Globaaliin kauppaan ja globaaleihin tuotantoketjuihin mukaan tulleissa kehitysmaissa palkat ovat nousseet ja työllisyys lisääntynyt nopeasti. Samalla myös köyhyys on vähentynyt huomattavasti. Köyhimpiä talouksia tuetaan myös EU:n kauppapolitiikkaan sisältyvillä anteliailla ja yksipuolisilla etuuskohtelujärjestelmillä. Yleisemmällä tasolla EU käyttää tarkkaan harkittua, kumppaniensa kehitystason perusteella eriytettyä lähestymistapaa. Se kiinnittää systemaattisesti huomiota siihen, että kauppapolitiikka on linjassa kehityspolitiikan, esimerkiksi köyhyiden vähentämisen kanssa.

Samaan aikaan avoin kauppa parantaa hyvinvoinnin tasoa, edistää työllisyyttä ja nostaa palkkoja kehittyneissä talouksissa – myös EU:n sisällä. Kaupan avoimuus luo lisää työpaikkoja. EU:ssa ollaan kuitenkin tietoisia siitä, että tietyillä alueilla ja aloilla muutoksiin sopeutumisesta aiheutuvat kustannukset voivat toisinaan olla suuria, ja siksi jäsenmaissa ja Euroopassa tarvitaan soveltuvia sosiaali- ja työmarkkinapoliittisia välineitä, joilla työntekijöitä ja yrityksiä tuetaan sopeutumisessa. Nämä seikat olisi otettava huomioon myös EU:n talousarvion painopisteissä ottaen huomioon komission lokakuussa 2010 esittämä EU:n talousarvion kokonaistarkastelu⁸. Tämän tiedonannon laatimista varten on kuultu laajasti eri sidosryhmiä kaikkialla EU:ssa. Kuulemisen aikana kerättyjen kannanottojen ja komission sisäisten keskustelujen pohjalta on laadittu kauppapoliittinen strategia, jonka komissio aikoo toteuttaa kuluvan toimikautensa aikana. Lissabonin sopimuksen myötä strategialla on aivan uudet institutionaaliset puitteet. Sopimus avaa merkittäviä uusia mahdollisuuksia, sillä se lisää EU:n kauppapolitiikan avoimuutta ja legitimitettiä, antaa Euroopan parlamentille enemmän sananvaltaa kauppaan liittyvissä asioissa ja luo puitteet kaupan ja ulkoisen toiminnan vahvistamiselle sekä Brysselissä että EU:n edustustoissa 136 maassa ympäri maailman.

Tämä tiedonanto on siis tärkeä osa Eurooppa 2020 -strategian ulkopoliittista osuutta. Siinä julistetaan selkeästi, että EU aikoo edistää kauppapoliittista strategiaansa aktiivisesti ja päättäväisesti G20:ssä ja kaikilla asiaankuuluvilla globaaleilla kauppafoorumeilla. Avoimet markkinat voivat keskeisellä tavalla edistää vahvan, kestävän ja tasapainoisen kasvun tavoitetta, johon G20-maiden johtajat sitoutuivat Toronton huippukokouksessa.

2. Kauppa- ja investointipolitiikka valmiina tuleviin haasteisiin

2.1. Älykäs kasvu: täyttä vauhtia tulevaisuuteen

Jotta EU voisi turvata taloutensa tulevaisuuden, sen on säilytettävä kilpailuetunsa, joka perustuu innovatiivisiin korkean lisäarvon tuotteisiin, jotka synnyttävät vakaita ja hyvin palkattuja työpaikkoja⁹. Tästä on huolehdittava laajentamalla kauppapolitiikkaa niin, että huomioon otetaan seuraavat kysymykset:

- Maailmanlaajuinen tuotanto- ja toimitusketju ei voi toimia tehokkaasti ilman kuljetus-, televiestintä-, rahoitus-, yritys- ja asiantuntijapalveluita. **Palveluiden** osuus maailman tuotannosta on 70 prosenttia, mutta niiden osuus maailmankaupasta on vain noin viidennes. Palveluiden vaatimaton osuus kokonaiskaupasta johtuu osittain luonnollisista esteistä (jotkin palvelut eivät ole samalla tavalla edelleen siirrettävissä kuin tavarat), mutta suuri merkitys on myös kaupan esteillä. Jäljellä olevat palveluiden kaupan esteet ovat yleisesti suurempia kuin tuotantosektoreilla olevat esteet. Arvioidut tulliekvivalentit ovat yleensä huomattavasti 20 prosentin yläpuolella ja usein paljon korkeampia (ks. Taulukko 2). EU:n on siksi pyrittävä

⁸ Komission tiedonanto EU:n talousarvion kokonaistarkastelusta, 19.10.2010, s. 15.

⁹ Euroopan komission tiedonanto *Eurooppa 2020 -strategian lippulaivahanke – Innovaatiounioni*, KOM(2010) 546, 6.10.2010.

kaikin käytettävissä olevin keinoin saamaan tärkeimmät kauppakumppaninsa kehittyneissä ja kasvavissa talouksissa avaamaan markkinoitaan eurooppalaisille palveluntarjoajille samalla tavalla kuin EU:n sisämarkkinat tarjoavat mahdollisuuksia EU:n ulkopuolisista maista tuleville palveluntarjoajille. Tässä yhteydessä ei kuitenkaan sovi unohtaa tavoitteita, jotka ovat linjassa kulttuurista monimuotoisuutta koskevan Unescon vuoden 2005 yleissopimuksen kanssa. EU aikoo jatkaa esimerkiksi rahoitus-, posti- ja televiestintäpalveluiden sisämarkkinoiden laajentamista joihinkin naapurimaihin (esimerkiksi Ukrainaan, Moldovaan, Kaukasuksen maihin, Egyptiin, Jordaniaan, Marokkoon ja Tunisiaan).

Kuten julkisen kuulemisprosessin aikana ehdotettiin, EU:n tulisi myös pyrkiä varmistamaan, että palveluiden sääntely kaikissa EU:n ulkopuolisissa maissa on avointa, syrjimätöntä ja yleisen edun mukaista. Näin myös eurooppalaisten palveluntarjoajien olisi helpompaa toimia näissä maissa. Koska tekninen kehitys luo uusia palveluita ja tekee maiden rajat ylittävien palveluiden kaupasta helpompaa, kauppasopimuksissa olisi löydettävä keinoja estää uusien esteiden kehittyminen tällaisten palveluiden kaupalle.

- Pääoman liikkeiden ja **suorien ulkomaisten investointien** määrät ovat kasvaneet valtavasti. Nykyään noin puolet maailmankaupasta käydään välituotteilla ja -palveluilla monikansallisiin konserneihin kuuluvien yritysten välillä. Komissio on tehnyt ehdotuksen kattavaksi sijoituksia koskevaksi eurooppalaiseksi politiikaksi¹⁰, jossa otetaan paremmin huomioon kaikkien eri jäsenvaltioiden sijoittajien tarpeet. Siinä pyritään integroimaan sijoitussuoja ja sijoitustoiminnan vapauttaminen käynnissä oleviin kauppaneuvotteluihin. Tähän tavoitteeseen pääsemiseksi komissio esittää pian ehdotukset, joilla päivitetään asiaankuuluvia neuvotteluohjeita. Ensimmäiset näistä koskevat Kanadaa, Singaporea ja Intiaa. Komissio pohtii myös, olisiko kannattavaa tehdä itsenäisiä investointisopimuksia joidenkin muiden maiden, esimerkiksi Kiinan kanssa.
- **Julkiset hankinnat** ovat ala, jolla eurooppalaisten yritysten on erityisen vaikea päästä ulkomaisille markkinoille. Julkisten hankintasopimusten osuus suurten teollisuusmaiden BKT:sta on kuitenkin yli 10 prosenttia, ja niiden osuus vahvistuu myös kasvavissa talouksissa. Julkiset hankinnat tarjoavat lisäksi liiketoimintamahdollisuuksia juuri niillä toimialoilla, joilla EU on erityisen kilpailukykyinen. Näitä sektoreita ovat esimerkiksi julkinen liikenne, lääkinnälliset laitteet, lääkkeet ja ympäristöystävälliset teknologiat. EU pyrkii sinnikkäästi avaamaan julkisia hankintoja ulkomailla ja torjumaan syrjiviä käytänteitä. Se on neuvotellut eurooppalaisten yritysten laajemmasta pääsystä julkisten hankintojen markkinoille sekä kahdenvälisissä neuvotteluissa että julkisia hankintoja koskevaa sopimusta käsittelevissä WTO-neuvotteluissa. EU pyrkii siihen, että Kiina tulisi ripeästi mukaan julkisia hankintoja koskevaan sopimukseen niiden sitoumusten mukaisesti, joita Kiina teki liittyessään WTO:hon. Mutta vaikka EU:n markkinat ovat jo pääosin avoimet, EU:n tärkeimpien kauppakumppaneiden markkinat ovat paljon suljetumpia etenkin alue- ja paikallistasolla (ks. liitteessä oleva taulukko 4). Komissio aikookin tehdä vuonna 2011 säädösehdotuksen markkinoille pääsyn mahdollistavasta EU:n välineestä, joka pohjautuisi EU:n kansainvälisiin sitoumuksiin ja parantaisi mahdollisuuksia varmistaa tasapuolisempi pääsy julkisten hankintojen markkinoille kehittyneissä maissa ja suurissa kasvutalouksissa. EU:n ulkopuolisten maiden tutkimus- ja kehitysohjelmiin pääsyn pitäisi myös perustua enemmän vastavuoroisuuteen. EU:n ohjelmat ovat jo hyvin avoimia, kuten innovaatiounionia koskevassa tuoreessa tiedonannossa todettiin¹¹.

¹⁰ KOM(2010) 343, 7.7.2010.

¹¹ Ks. alaviite 9.

- Kauppa- ja investointivirrat edistävät merkittäväällä tavalla **innovaatioiden ja uusien teknologioiden leviämistä** EU:ssa ja muualla maailmassa. Tämä koskee sekä televiestinnän kaltaisia ”uusia” sektoreita että ”perinteisempiä” sektoreita, esimerkiksi huipputeknologiaan perustuvaa tekstiilituotantoa. EU haluaisi jatkaa sähköisten tuotteiden tariffeihin sovellettavan moratorion voimassaoloa ja pyrkii edelleen päivittämään vuodelta 1996 peräisin olevan **WTO:n tietotekniikkasopimuksen**. Päivityksessä pitäisi laajentaa sopimuksen soveltamisalaa ja poistaa näiden tuotteiden kaupan muita kuin tulleeihin liittyviä esteitä, esimerkiksi päällekkäisiä testejä vaatimustenmukaisuuden toteamiseksi. Myös sopimuksen maantieteellistä kattavuutta pitäisi laajentaa¹².
- **Sääntelystä johtuvat esteet** tavaroiden, palveluiden ja investointien kaupalle ovat erityisen haitallisia etenkin EU:n tärkeimmissä kauppakumppanimaissa, koska niiden ja EU:n väliset kauppa- ja investointisuhteet ovat tiiviit. Erityisenä ongelmana on, että kansainvälisiä standardeja ei hyväksytä tai käytetä. Huolta aiheuttavat myös raskaat todistus- ja tarkastusvaatimukset teollisuustuotteiden sekä maatalous- ja kalastustuotteiden viennin yhteydessä. Kaikilla mailla on oikeus päättää, kuinka tiukasti ne suojaavat yleistä järjestystä, ja säätää asianmukaiset lait esimerkiksi ihmisten terveyden ja turvallisuuden sekä ympäristön suojelun korkean tason turvaamiseksi. Niiden on tietenkin huolehdittava myös siitä, että lainsäädännön noudattamista valvotaan. Tällainen lainsäädäntö antaa turvallisuudentunteen myös kuluttajille, jotka ostavat kotimaisia tai ulkomailta tuotuja tavaroita ja palveluita.
- Vaikka joissakin tapauksissa onkin perusteltua, että lait ja asetukset ovat erilaisia tai yhteisiä standardeja tai vastavuoroista tunnustamista ei sovelleta, näistä tapauksista aiheutuu usein huomattavia liiketoimintakustannuksia ulkomailla toimiville eurooppalaisille yrityksille. Vaikka muita kuin tulleeihin liittyviä esteitä on vaikea arvioida määrällisesti, ne ovat usein syynä kauppariitoihin, ja vähentämällä niihin liittyviä kaupankäyntikustannuksia voitaisiin saada aikaan huomattavia säästöjä¹³. Sääntelyä koskevalla yhteistyöllä voidaan edistää kansainvälistä sääntöjen, standardien, testauksen ja sertifiointimenettelyiden vastaavuutta tai lähentymistä ja minimoida sääntelystä aiheutuvia tarpeettomia kustannuksia koko maailmassa. Sääntely-yhteistyön tiivistäminen onkin tärkeässä asemassa EU:n ja etenkin sen tärkeimpien kauppakumppanien suhteissa, vapaakauppasopimuksissa tai vastaavankaltaisissa neuvotteluissa. Tällä alalla riittää vielä tehtävää. EU kehottaa tärkeimpiä kauppakumppaneitaan tulemaan mukaan alakohtaisiin sääntelyn lähentämistä koskeviin aloitteisiin ja edistämään niitä. Esimerkki tällaisesta aloitteesta ovat Yhdistyneiden kansakuntien Euroopan talouskomission (UNECE:n) antamat autoja koskevat säännöt. EU haluaisi kauppakumppaneiden osallistuvan aktiivisesti myös kansainvälisten standardien tai yhteisten sääntelyperiaatteiden kehittämiseen useilla eri aloilla. Kokemukset osoittavat, että mahdollisten esteiden poistaminen on helpompaa *ennen* säädöskäytänteiden vakiintumista. Tämä koskee sekä auto-, konepaja- ja kemikaaliteollisuuden kaltaisia EU:n vakiintuneita teollisuudenaloja että varsinkin voimakkaasti kasvavia sektoreita, esimerkiksi online-palveluita tai bioteknologiaa.
- Useat EU:n ulkopuoliset maat ovat tietoisia sisämarkkinoita koskevan EU:n sääntelyjärjestelmän eduista ja ovat muuttaneet omia sääntöjään sen mukaisiksi. Koska talous muuttuu yhä globaalimmaksi, EU:n omissa säännöissään on kuitenkin otettava entistä paremmin huomioon kansainvälinen toimintakehitys ja tarve auttaa eurooppalaisia yrityksiä säilyttämään kilpailukykyänsä. Ulkomaan kaupan avautuminen ja sisämarkkinauudistukset ovat sidoksissa

¹² Ks. EU:n ehdotus WTO-asiakirjassa G/IT/W/28, 15. syyskuuta 2008.

¹³ Komission valmisteluasiakirjan *Trade as a driver for prosperity* luku III.2, joka käsittelee muita kuin tulleeihin liittyviä tavaroiden kaupan esteitä.

toisiinsa: molemmissa tapauksissa pyritään vähentämään tarpeettomien sääntelyesteiden aiheuttamia kustannuksia, jotka haittaavat tavaroiden, palveluiden ja investointien liikumista. EU:n on pyrittävä tarmokkaammin tehostamaan sisä- ja ulkopoliittikkaa ja lisäämään Euroopan kilpailukykyä globaaleilla markkinoilla¹⁴. Komissio aikoo tarkastella, kuinka sisäisen ja ulkoisen sääntelyn välisiä yhteyksiä voitaisiin vahvistaa ja niiden välistä koordinointia voitaisiin parantaa esimerkiksi valtiollisen sääntelyn ja kansainvälisten standardien osalta. Erityisesti tässä työssä painotetaan tulevaa lainsäädäntöä. Samoja kysymyksiä tarkastellaan myös komission tiedonannossa *Sisämarkkinoiden toimenpidepaketti*¹⁵.

- Olisi varmistettava, että **työntekijöiden tilapäinen siirtyminen** palvelujen tarjoamiseksi¹⁶ edistäisi palveluntarjoajien ja sijoittajien kilpailukykyä sekä EU:ssa että ulkomailla. Jotta EU:n yritykset ja tutkimuskeskukset pysyisivät innovoinnin kärjessä, niiden on pystyttävä saamaan palvelukseensa osaavimpia ihmisiä eri puolilta maailmaa. Eurooppalaisten yritysten on myös voitava lähettää eurooppalaisia johtajia ja asiantuntijoita ulkomailla toimiviin yksikköihinsä. EU:n on myönnettävä samanlainen kohtelu kumppanimaidensa yrityksille, jos se haluaa turvata niiden EU:n alueelle tekemät investoinnit ja investointien mukana tulevat työpaikat. Ehdotettu direktiivi, joka koskee kolmansien maiden kansalaisten maahanpääsyn edellytyksiä yrityksen sisäisten siirtojen yhteydessä, voisi tältä osin helpottaa EU:n ulkopuolisista maista tulevien työntekijöiden siirtymistä EU:n alueelle yritysten lähettämänä.

2.2. Osallistava kasvu EU:ssa ja ulkomailla

Vaikka globalisaatiosta on hyötyä EU:lle, eurooppalaiset ovat selvästi huolissaan sen mahdollista vaikutuksista etenkin työllisyyteen¹⁷. Samaan aikaan he kuitenkin kannattavat EU-politiikkaa, joka tarjoaa enemmän mahdollisuuksia kehitysmaille.

- Kaupan **avautuminen synnyttää kokonaisuutena katsottuna lisää työpaikkoja**, mutta koska voimakkaampi kasvu edellyttää resurssien siirtämistä parhaiten menestyville sektoreille, se voi aiheuttaa työpaikkojen menetyksiä toisilla sektoreilla. Markkinoiden avautumista on siis tuettava toimenpiteillä, joilla ihmisiä autetaan sopeutumaan näihin muutoksiin. Vaikka jäsenvaltiot vastaavat itse oikealla tavalla tukevan sosiaali-, koulutus- ja työmarkkinapolitiikan toteuttamisesta, EU antaa tähän lisätukea esimerkiksi rakennerahastojen kaltaisten välineiden kautta. Yksi näistä välineistä on **Euroopan globalisaatorahasto** EGR. Laajentamalla ja yksinkertaistamalla globalisaatorahastoa EU voisi auttaa paremmin eri sektoreilla työnsä menettäviä työntekijöitä mukautumaan muutoksiin ja kouluttautumaan uudelleen. Näin voitaisiin pehmentää suurimpien mullistusten aiheuttamia vaikutuksia jäsenvaltioissa.
- Osallisuus on aivan yhtä tärkeää EU:n rajojen ulkopuolella. EU on sitoutunut edistämään kestävästä kehitystä, kansainvälisiä työnormeja ja ihmisarvoisen työn käytänteitä myös EU:n ulkopuolella. Kehitysmaiden integroiminen maailmantalouteen myötävaikuttaa toki köyhyyden poistumiseen ja työolojen paranemiseen. Tähän periaatteeseen perustuvat **talouskumppanuussopimukset**, joita EU on tehnyt Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maiden

¹⁴ Ks. kilpailukykyneuvoston päätelmät *Sisämarkkinoiden painopisteet ensi vuosikymmenellä*, 4.12.2009, kohdat 6 ja 14.

¹⁵ KOM(2010) 608, 27.10.2010.

¹⁶ WTO-yhteyksissä tästä käytettävä englanninkielinen termi on ”*Mode 4 services liberalisation*”.

¹⁷ Erityiseurobarometrin nro 357 mukaan 30 prosenttia niistä, joiden mielestä kansainvälisestä kaupasta ei ole heille hyötyä, ilmoittivat syyksi kansainvälisen kaupan vaikutukset työttömyyteen. Vastaajien mukaan EU:n kauppapolitiikan päätavoitteena tulisi pitää työpaikkojen luomista EU:ssa.

kanssa. Kehitystä edistetään lisäämällä alueellista integraatiota, luomalla kauppaa ja investointimahdollisuuksia ja parantamalla talouden ohjausta.

- Komissio esittää vuoden 2011 alkupuolella ehdotuksen, joka koskee EU:n **yleisen tullietuusjärjestelmän** uudistusta. Uudistuksen tavoitteena on muun muassa etuuksien keskittäminen maihin, jotka tarvitsevat niitä kipeimmin ja jotka soveltavat kansainvälisiä työnormeja sekä ihmisoikeuksien, ympäristönsuojelun ja hyvän hallintotavan periaatteita.
- Vuonna 2011 komissio hyväksyy **tiedonannon kaupasta ja kehityspolitiikasta**. Siinä pohditaan laajasti, kuinka EU:n kauppapolitiikka voi parhaalla mahdollisella tavalla palvella kehitysyhteistyötä. Keinoja voisivat olla esimerkiksi kehitysmailla myönnettävät etuuskohtelut, tuki kauppaan liittyville uudistuksille ja sellaisten rakenteellisten haittojen poistaminen, jotka estävät kehitysmaiden integroitumisen maailmankauppaan. Lisäksi tiedonantoon sisältyy ehdotuksia siitä, kuinka kauppa voisi auttaa niitä EU:n ulkopuolisia maita, joissa on tapahtunut sellaisia **luonnonkatastrofeja** kuin maanjäristys Haitissa tai viimeaikaiset tulvat Pakistanissa.

2.3. Kestävä kasvu EU:ssa ja ulkomailla

Kauppapolitiikalla olisi jatkossakin tuettava vihreän kasvun ja ilmastonmuutoksen torjunnan – etenkin hiilipäästöjen vähentämisen – tavoitteita. EU:n on varmistettava, että sen teollisuus kykenee kilpailemaan tulevaisuuden kestävässä taloudessa. Tämä koskee myös kalastus- ja maataloussektoreita, joilla on tehtävä lisä uudistuksia.

- **Ilmastonmuutoksen** osalta EU:n ensisijaisena tavoitteena on edelleen maailmanlaajuinen sopimus, jossa vahvistetaan päästövähennystavoitteet kaikille maille. Ilmastonmuutoksen torjuntaa pitäisi tukea kauppapolitiikan keinoin poistamalla ympäristöhyödykkeiden ja -palveluiden kaupan esteitä¹⁸. Rajojen mukauttamistoimenpiteisiin liittyy edelleen useita kysymyksiä, joita komissio on käsitellyt tuoreessa tiedonannossaan¹⁹.
- Laajemmasta näkökulmasta katsottuna kauppapolitiikan tulisi edelleen **tukea ja edistää vihreää kasvua** eri puolilla maailmaa muilla – esimerkiksi energian, resurssitehokkuuden ja biodiversiteetin suojelun – aloilla. Komissio kiinnittää myös jatkossa huomiota EU:n tekemiin kauppasopimuksiin sisältyvien **kestävää kehitystä koskevien lukujen käytännön toteutukseen** ja kansalaisyhteiskunnan kanssa tehtävään tiiviiseen yhteistyöhön.
- **Raaka-aineiden ja energian kestävä ja vääristymätön saatavuus** on strategisen tärkeää EU:n talouden kilpailukyvyn kannalta. Tämä näkökohta tuli selkeästi esiin useissa kannanotoissa, joita yritykset ja kansalaisyhteiskunnan edustajat esittivät julkisen kuulemisen aikana. Joidenkin EU:n ulkopuolisten maiden hallitukset harjoittavat teollisuuspolitiikkaa, joka aiheuttaa toimitusongelmia ja muita vääristymiä. Komissio esitteli vuonna 2008 antamassaan strategia-asiakirjassa²⁰ laaja-alaisen lähestymistavan, jolla turvataan raaka-ainetoimitukset EU:n yrityksille. Lähestymistapa kattaa useita politiikan aloja, myös kauppapolitiikan. Komissio laatii vuoden 2010 loppuun mennessä uuden tiedonannon strategian täytäntöönpanosta ja jatkotoimista. Se aikoo hyödyntää nykyiset kauppasäännöt mahdollisimman tehokkaasti, ottaa

¹⁸ Ks. alaviite 13.

¹⁹ Komission tiedonanto *Vaihtoehdot kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi yli 20 prosentin tavoitteen ja hiilivuodon riskin arviointi*, KOM(2010) 265, 26.5.2010.

²⁰ *Raaka-aineita koskeva aloite – työllisyyden ja kasvun kannalta kriittisten tarpeiden täyttäminen*, KOM(2008) 699, 4.11.2008, ja *Globalisaation aikakauden yhdenmennyttävä teollisuuspolitiikka – Kilpailukyky ja kestävyys keskeiselle sijalle*, KOM(2010) 614, 27.10.2010.

käyttöön vientirajoitusten seurantajärjestelmän, neuvotella säännöistä käynnissä olevissa kahdenvälisissä neuvotteluissa ja tarkastella mahdollisuuksia hyödyntää monenvälisiä ja useammankeskisiä sopimuksia, esimerkiksi hyviin toimintatapoihin perustuvaa OECD-sopimusta. Tämän strategian ja EU:n ulkopuolisten maiden kanssa käytävän vuoropuhelun on oltava linjassa köyhyyden poistamiseen ja hyvään hallintoon tähtäävien kehitystavoitteiden kanssa. On kuitenkin syytä huomata, että raaka-aineiden toimitusrajoitukset aiheuttavat usein suurta vahinkoa muille kehitysmaille. Tähän on siis löydettävä ratkaisu.

- **Energia-asioissa** EU pyrkii sekä kahden- että monenvälisissä neuvotteluissa ottamaan käsiteltäväksi kauppasääntöjä, jotka edistävät energialähteiden monipuolistamista (myös energian toimitusvarmuutta), vapaata kauttakulkua sekä kestävän energian kauppaa silloin, kun EU:n ulkopuolisissa maissa olevat esteet hidastavat uusiutuvan energian toimialan kehitystä EU:ssa.

3. Neuvottelutavoitteiden päivittäminen kasvun vauhdittamiseksi

Tämän tiedonannon ensimmäisessä osassa ja sen tausta-asiakirjoissa esitetään, kuinka kauppapolitiikka voi myötävaikuttaa kasvuun. Kauppapolitiikka on ulkopolitiikan väline Eurooppa 2020 -strategiassa. Kauppapolitiikan tärkeimpänä tavoitteena tulisi sen vuoksi nyt olla se, että helpotetaan EU:n mahdollisuuksia päästä maailman suurimpien ja nopeimmin kasvavien talouksien markkinoille etenkin kattavampien kauppasopimusten myötä.

3.1. Dohan kierroksen päättäminen ja monenvälinen sääntöihin perustuva järjestelmä

Vaikka Dohan kierros on edennyt hitaasti, neuvottelujen loppuun saattaminen on edelleen EU:n päätavoitteita. Sopimuksesta mahdollisesti saatavat edut ovat yksinkertaisesti niin merkittäviä, ettei niitä voida jättää huomiotta. Vuonna 2011 on seuraava mahdollisuus saada aikaan kattava ja tasapuolinen sopimus, johon *kaikki* keskeiset toimijat osallistuvat ja josta *kaikki* toimijat – sekä pienet että suuret – hyötyvät. Dohan sopimus voi vauhdittaa maailmantaloutta huomattavasti: maailmankaupan määrä voi lisääntyä yli 300 miljardilla eurolla vuodessa ja maailman tulot yli 135 miljardilla eurolla²¹.

Dohan neuvottelujen onnistunut loppuun saattaminen olisi osoitus siitä, että monenvälisellä kaupan vapauttamisella ja yhdessä sovitulla säännöillä on keskeinen merkitys. Se antaisi myös vahvistuksen sille, että WTO suojaa tehokkaasti protektionismiin palaamiselta – tämä on yksi suurimmista nykykriisin ja 1930-luvun kriisin välisistä eroista. EU pyrkii hyödyntämään aiempaa paremmin WTO:n valvonta- ja seurantakapasiteettia ja aikoo myös puhua tämän kapasiteetin vahvistamisen puolesta. Valvonta- ja seurantakapasiteettia voidaan vahvistaa muun muassa lisäämällä eri maiden kauppapoliittisten toimintalinjojen vertaisarviointia, avoimuutta ja monenvälistä tarkkailua mahdollisten protektionististen kehityssuuntauksien kitkemiseksi, huolehtimalla siitä, että voimassa olevia kauppasopimuksia ja -sääntöjä noudatetaan, sekä kehittämällä kauppatapoja kolmansissa maissa. Uusien jäsenten liittymistä pidetään tärkeänä myös tulevaisuudessa. EU haluaa myös vahvistaa WTO:n riitojenratkaisujärjestelmää. Tämä edellyttää järjestelmän tuomioistuinluonteen laajentamista ja sitä, että WTO:n sihteeristölle annetaan lisäresursseja tätä tehtävää varten.

²¹ *Economic Impact of potential outcome of the DDA*, CEPII-tutkimuskeskuksen Euroopan komission tilauksesta laatima loppuraportti, helmikuu 2009.

Pitkällä aikavälillä saataisiin systeemistä etua WTO:n aseman vahvistamisesta niin, että WTO olisi G20-ryhmän kaltaisten muiden toimijoiden rinnalla keskeinen taho, jossa käsiteltäisiin maailmantalouden hallinnan haasteita. Komissio aikookin perustaa sekä kehittyneiden että kehitysmaiden asiantuntijoista koostuvan ryhmän, jonka tehtävänä on antaa riippumattomia suosituksia, joiden pohjalta voidaan muodostaa EU:n kanta siihen, mitä asioita WTO:ssa pitäisi käsitellä ja kuinka WTO:n pitäisi toimia Dohan kierroksen päättymisen jälkeen.

3.2. Käynnissä olevien vapaakauppasopimusneuvotteluiden päättäminen

Globaali Eurooppa -strategiaan sisältyy kokonainen uusi sukupolvi kahdenvälisiä kauppasopimuksia tärkeiden kauppakumppaneiden kanssa. Strategian toteuttaminen edellyttää kovaa työtä. Joidenkin kasvavien talouksien osuus maailmankaupasta on jo nyt huomattava ja kasvaa edelleen. Kun EU määrittelee tavoitteitaan, se ottaa jatkossakin huomioon kauppakumppaneidensa erilaiset kehitystasot. Tämä strategia näyttää kuitenkin EU:lle oikean suunnan eteenpäin, ja sen ensimmäiset tulokset ovat jo nähtävissä.

Strategia on tärkeä ja hyvin vaativa muun muassa siksi, että uusissa kauppasopimuksissa käsitellään laajempia kysymyksiä kuin tuontitullit, joiden merkitys on vähentynyt. Niissä käsitellään lainsäädännöstä johtuvia esteitä tavaroiden, palveluiden ja investointien kaupalle, immateriaalioikeuksia, julkisia hankintoja, innovaatioiden suojaa, kestäväää kehitystä (ihmisarvoinen työ, työnormit ja ympäristönsuojelu) sekä muita tärkeitä kysymyksiä.

Saatavien etujen pitäisi kuitenkin olla huomattavia. Jos kaikki käynnissä olevat neuvottelut saadaan onnistuneesti päätökseen,

- noin puolet EU:n ulkomaankaupasta kuuluu vapaakauppasopimusten piiriin
- EU:n vientiin sovellettava keskimääräinen tulli laskisi noin puolella (noin 1,7 prosenttiin) ja EU:n tuontiin sovellettava keskimääräinen tulli noin viidenneksellä (1,3 prosenttiin)²²
- pitemmällä aikavälillä nämä vapaakauppasopimukset – osana tulevaisuuden kauppapolitiikan osaltaan aikaansaamaa kasvua – nostaisivat yhdessä EU:n BKT:tä jopa 0,5 prosentilla²³.

EU on saattanut onnistuneesti päätökseen vapaakauppasopimuksia koskevat neuvottelut Korean sekä Perun, Kolumbian ja Keski-Amerikan kanssa. Neuvottelut Persianlahden maiden, Intian, Kanadan ja Singaporen kanssa ovat edenneet jo pitkälle, ja merkittävät neuvottelut Mercosur-alueen kanssa on aloitettu uudelleen. EU pitää edelleen tärkeänä kilpailukykyyn suuntautuvia vapaakauppasopimuksia koskevien neuvottelujen loppuun saattamista. Unionin olisi hyödynnettävä nopeasti kasvavan alueellisen kaupan tarjoamat mahdollisuudet Itä-Aasiassa ja edistettävä strategisia talousintressejään alueella esimerkiksi luomalla yhteyksiä Aasian vapaakauppa-alueiden nopeasti kasvavaan verkostoon. Komissio pyrkii sen vuoksi laajentamaan ja saattamaan päätökseen kahdenvälisiä neuvotteluja ASEAN-maiden kanssa – ensimmäisenä vuorossa ovat Malesia ja Vietnam – ja syventämään EU:n kauppa- ja investointisuhteita Kaukoidän maiden kanssa.

EU pyrkii samaan aikaan luomaan yhteisen hyvinvointialueen naapurialueidensa kanssa jatkamalla pitkälle menevien ja laaja-alaisen vapaakauppasopimusten tekemiseen tähtääviä neuvotteluja

²² Komission valmisteluasiakirjan *Trade as a driver for prosperity* luku III.1, jossa viitataan lähinnä teollisuustuotteiden tulleihin.

²³ Komission valmisteluasiakirjan *Trade as a driver for prosperity* luku II.

itäisen kumppanuuden ja Euro–Välimeri-kumppanuuden puitteissa. Sopimukset tarjoavat sen ehdot täyttävälle alueen maille mahdollisuuden osallistua sisämarkkinoille. Tämä huomattava muutosvoima saadaan aikaan lähentämällä lainsäädäntöä ja poistamalla tulleja ja muita esteitä. Samaan aikaan käydään neuvotteluja assosiaatiosopimuksista, joissa tavoitteena on taloudellinen integroituminen poliittisen assosiaation puitteissa.

Jos EU pääsisi näihin tavoitteisiin, sen tapa toimia muun maailman kanssa kohentuisi olennaisesti.

3.3. Strategiset talouskumppanit mukaan kaupan, investointien ja lainsäädännön lähentämishankkeisiin

Syyskuussa kokoontunut Eurooppa-neuvosto piti EU:n strategisten kumppaneiden kanssa käytävän kaupan edistämistä ensiarvoisen tärkeänä tavoitteena ja totesi, että tarvitaan konkreettisia toimia *”kunnianhimoisten vapaakauppasopimusten turvaamiseksi, laajemman markkinoille pääsyn takaamiseksi Euroopan yrityksille ja sääntelyä koskevan yhteistyön syventämiseksi tärkeimpien kauppakumppanien kanssa”*. Neuvosto muistutti kuitenkin samalla, että tämä onnistuu vain, jos kumppanuudet ovat *”kaksisuuntaisia ja perustuvat keskinäisiin etuihin ja hyötyihin sekä sen tunnustamiseen, että kaikilla toimijoilla on sekä oikeuksia että velvollisuuksia”*²⁴.

EU:n kauppapolitiikassa on kiinnitettävä erityistä huomiota USA:han, Kiinaan, Venäjään, Japaniin, Intiaan ja Brasiliaan, jotka ovat suuren potentiaalin talousmahteja, joilla on suuri vaikutus maailmantalouteen. EU:n ja näiden maiden välisillä taloussuhteilla on (eri syistä johtuen) strateginen merkitys unionille. Niitä on siksi pidettävä entistään tärkeämpinä prioriteetteina. EU käy parhaillaan intensiivisiä vapaakauppasopimusneuvotteluja Intian kanssa. Suhteet Brasiliaan muuttuvat, kun hiljattain uudelleen käynnistetyt EU–Mercosur-assosiaatiosopimusta koskevat neuvottelut saadaan päätökseen.

Jäljempänä esitetään tilannekatsaus EU:n ja neljän muun strategisen talouskumppanin suhteisiin ja tulevaisuuden näkymiin.

USA on EU:n selvästi suurin kauppa- ja investointikumppani. Satunnaisista kiistoista huolimatta transatlanttinen kauppa ja transatlanttiset investoinnit ovat vapaampia kuin muualle maailmaan suuntautuvat kauppa ja investoinnit. Jäljellä olevista esteistä suurimmat koskevat standardien ja sääntelyn eroja Atlantin eri puolilla, vaikka sääntelyn tavoitteet ovatkin hyvin samankaltaisia. Panokset ovat korkeat: hiljattain tehty tutkimus antoi viitteitä siitä, että jos puolet muista kuin tulleihin liittyvistä EU:n ja USA:n välisen kaupan esteistä poistettaisiin, EU:n BKT nousisi 0,5 prosenttia²⁵. Transatlanttinen talousneuvosto on hyvä foorumi poliittiselle neuvonpidolle sääntelyä koskevien monisyisten vuoropuhelujen osalta. Näin se voi myötävaikuttaa myös sääntelyn lähentymiseen. EU:n tulisi ensisijaisesti pyrkiä välttämään uusia kaupan esteitä etenkin innovaatioiden, energiatehokkuuden ja korkean teknologian sektoreilla. Tämä näkemys tulee selkeästi esiin myös julkiseen kuulemiseen saaduissa kannanotoissa.

Kiina on EU:n toiseksi suurin kauppakumppani. Kiinassa valmistetaan halpojen kulutushyödykkeiden lisäksi keskeisiä tuotantopanoksia EU:n tuotantoteollisuudelle. Maa tarjoaa myös nopeasti kasvavan markkinan EU:n viennille. Läheskään kaikkia EU:n ja Kiinan välisen kaupan mahdollisuuksia ei kuitenkaan vielä hyödynnetä. Jäljellä on huomattavia markkinoille

²⁴ Eurooppa-neuvoston päätelmät 16.9.2010, kohta 4.

²⁵ Ks. Ecorys (2009): *Non tariff measures in EU-US trade and investment*, http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2009/december/tradoc_145613.pdf.

pääsyn esteitä, jotka koskevat standardeja ja sääntelyä samoin kuin palveluita, investointeja ja julkisia hankintoja. Immateriaalioikeuksia ei myöskään kunnioiteta riittävästi, standardointijärjestelmä on monimutkainen ja sertifiointimenettelyt ovat raskaita. Kiina harjoittaa myös teollisuuspolitiikkaa, jonka tavoitteena on tuonnin korvaaminen ja pakolliset teknologiasirrot ja jolla annetaan paikallisille tuottajille etuoikeus raaka-aineiden saamiseen. EU on kyseenalaistanut ja aikoo jatkossakin kyseenalaistaa monia näistä toimenpiteistä WTO:ssa ja kahdenvälisissä neuvotteluissa.

Kiinan ja EU:n välinen taloutta ja kauppaa koskeva korkean tason vuoropuhelu tarjoaa laajalaisemmat puitteet, joissa EU voi edistää markkinataloussääntöjen kanssa paremmin linjassa olevia toimintatapoja ja pyrkiä ratkaisemaan ongelmia, jotka aiheuttavat epätasapainoa nykyisissä kauppasuhteissa.

Japanin tavoitteena on taloudellinen integraatio tärkeimpien kauppakumppaniensa ja siten myös EU:n kanssa. Vaikka tullit ovat Japanissa suhteellisen alhaisia, sääntelystä aiheutuvat esteet tavaroiden, palvelujen ja investointien kaupalle ja julkisiin hankintoihin osallistumiselle ovat edelleen yhtä suuria kuin aiemminkin²⁶. EU:n ja Japanin läheisemmän taloudellisen yhdentymisen keskeinen edellytys on, että Japani kykenee osoittamaan, että esteet on mahdollista poistaa. Kysymystä käsitellään parhaillaan viimekertaisessa EU:n ja Japanin välisessä huippukokouksessa perustetussa korkean tason ryhmässä.

Venäjä on EU:n tärkein lähinaapuri. Se on myös EU:n toiseksi suurin vientikohde ja kolmanneksi suurin tuoja maailmanlaajuisesti katsottuna. Monien jäsenvaltioiden kohdalla se on myös merkittävin energiantoimittaja. EU:n kauppapolitiikan tärkeä lyhyen aikavälin tavoite on edelleen Venäjän liittyminen WTO:hon, mikä tuli selkeästi esiin myös monissa julkiseen kuulemiseen saaduissa vastauksissa. Se olisi tärkein yksittäinen toimenpide, jolla Venäjä saataisiin ankkuroitua globaaliin järjestelmään, ja se vauhdittaisi Venäjän talouden nykyaikaistumista ja monipuolistumista. Tällä välin neuvotellaan EU:n ja Venäjän kahdenvälisestä sopimuksesta, joka korvaisi nykyisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen ja edistäisi toimivamman, vakaamman ja paremmin ennakoitavissa olevan kaupankäyntiympäristön syntymistä. Siinä myös sopimuspuolten oikeudet ja velvollisuudet olisivat paremmin tasapainossa. Nyt kun kriisi on jäämässä taakse, Venäjän pitäisi esimerkiksi poistaa yksipuoliset tullikorotukset, joita on sovellettu vuodesta 2007 lähtien.

Näiden maiden kanssa tehtävää yhteistyötä tiivistetään tätä tarkoitusta varten luoduilla foorumeilla. Komissio arvioi myöhemmin, ovatko nämä foorumit riittäviä niiden edessä olevien mittavien haasteiden ratkaisemiseen, jotka koskevat kauppaa ja investointiyhteyksien kehittämistä näiden maiden kanssa. Tässä yhteydessä on syytä muistaa, että Eurooppa-neuvosto on pitänyt näitä kysymyksiä erityisen tärkeinä.

4. Täytäntöönpano ja soveltamisen valvonta

EU:n on pyrittävä entistä tarmokkaammin huolehtimaan siitä, että se pystyy hyödyntämään kahdenvälisiin ja monenvälisiin sopimuksiin perustuvat oikeutensa päästä markkinoille, jotka ovat laittomasti suljettuja. Kauppasääntöjen täytäntöönpanosta huolehtiminen on olennainen osa kauppapolitiikkaa. Näin varmistetaan, että paperilla olevista kauppasopimuksista saadaan konkreettisia tuloksia, joista on hyötyä ihmisille ja yrityksille. Erityisen tärkeää tämä on pienten ja

²⁶ Copenhagen Economics (2010): *Assessment of barriers to trade and investment between the EU and Japan*, <http://ec.europa.eu/trade/analysis/chief-economist/>.

keskisuurten yritysten kannalta. Huoli kauppasääntöjen tasapuolisesta noudattamisesta tulee esiin myös kansalaismielipiteissä²⁷.

Globaalilla tasolla komissio kiinnittää jatkossakin erityistä huomiota kauppakumppanien toimiin talouskriisiä seuraavan elpymisvaiheen aikana. Myös julkiseen kuulemiseen osallistuneet pitivät tätä aloitetta tervetulleena. G20-maat antoivat vuonna 2008 sitoumuksen, etteivät ne ota käyttöön protektionistisia toimenpiteitä. Sitoumus on poliittisesti tärkeä, ja useimmat kumppanit – joskaan eivät kaikki – ovat noudattaneet sitä. Vuonna 2010 päätettiin sitoumuksen soveltamisalan laajentamisesta ja sen voimassaolon jatkumisesta vuoden 2013 loppuun. Komissio seuraa edelleen sääntöjen noudattamista tarkkaan ja raportoi siitä säännöllisesti. Se kehottaa G20-kumppaneita peruuttamaan kauppaa rajoittavat toimenpiteet, joita on otettu käyttöön maailmanlaajuisen rahoituskriisin aikana. Lisäksi komissio puuttuu määrätietoisesti havaitsemiinsa protektionistisiin kehityssuuntauksiin, joista voisi olla haittaa EU:lle. Erityisen haitallisiin toimenpiteisiin (esimerkiksi Osta kotimaista -toimintalinjoihin, joita on otettu käyttöön useissa maissa talouskriisin seurauksena) on jo puututtu ja pyritty niiden peruuttamiseen. Tämän lisäksi EU:n on pyrittävä määrätietoisesti kaikkien kauppasopimusten **järjestelmälliseen täytäntöönpanoon**, seurattava tarkasti sitä, miten kauppakumppanit noudattavat sopimusten määräyksiä, ja huolehdittava siitä, että unionin oikeudet pannaan täytäntöön. Tässä yhteydessä voi olla tarpeen turvautua riitojenratkaisujärjestelmään ja kaupan esteitä koskevaan EU-asetukseen.

Kahdensivulisten sopimusten osalta pidetään prioriteettina vapaakauppasopimusten – etenkin sääntelyä ja muuhun kuin kauppaan liittyviä esteitä koskevien sopimuskohtien – täytäntöönpanoa. Liikkeelle lähdetään EU:n ja Korean välisestä vapaakauppasopimuksesta, johon sisältyy muun muassa sääntelykysymyksiä koskevia merkittäviä sitoumuksia, joiden toteutumisesta voidaan huolehtia nopean riitojenratkaisujärjestelmän tai sovittelun kautta.

Markkinoillepääsystrategia on myös jatkossa yksi tärkeimmistä työkaluista, jolla EU valvoo sääntöjen noudattamista²⁸. EU:n, jäsenvaltioiden ja yritysten kumppanuus on mahdollistanut markkinoille pääsyä käsittelevien EU-ryhmien perustamisen EU:n ulkopuolisissa maissa ja Brysselissä. Julkiseen kuulemiseen saatujen kannanottojen mukaan markkinoillepääsystrategiasta on saatu erittäin hyviä konkreettisia tuloksia: kaupan esteitä kolmansissa maissa on poistettu ja EU:n yritysten markkinoille pääsyä koskevat ehdot ulkomailla ovat parantuneet. Komission, jäsenvaltioiden ja yritysten yhteistoimien avulla on pystytty poistamaan kaupan esteitä useilta eri sektoreilta ja kolmansista maista, joilla on huomattavaa vientipotentiaalia. Tuoreita esimerkkejä ovat tekstiilien tiukat merkintävaatimukset Egyptissä, eläintuotteiden tarkastusvaatimukset Ukrainassa, renkaiden tuontilisenssit Intiassa (jossa kuitenkin on jäljellä tiukoista sertifiointivaatimuksista johtuvia esteitä), lelujen sertifiointivaatimukset Brasiliassa ja postitoimitusten markkinoillepääsyehdot Kanadassa²⁹. Sääntöjen soveltamisen valvonnan tukena komissio aikoo perustaa uusia markkinoillepääsyä käsitteleviä ryhmiä muutamaan maahan ja vahvistaa nykyisiä 33:a ryhmää korostaen etenkin vapaakauppasopimusten täytäntöönpanon seurantaa. Yhteistyötä tehdään tapauskohtaisesti myös niiden kolmansien maiden kanssa, joilla on samankaltaisia ongelmia markkinoille pääsyn kanssa. Lisäksi komissio laatii Eurooppa 2020 -tiedonannossa mainittuja vuotuisia kaupan ja investointien esteitä koskevia

²⁷ Erityisen eurobarometritutkimuksen nro 357 mukaan EU-kansalaiset pitivät yhtenä EU:n kauppapolitiikan keskeisenä päämääränä sen varmistamista, että samoja sääntöjä noudatetaan kaikkialla maailmassa.

²⁸ Ks. 18.4.2007 annetun komission tiedonannon *Globaali Eurooppa: markkinat avoimiksi Euroopan viejille vahvemman kumppanuuden avulla täytäntöönpanoraportti*.

²⁹ Ks. strategian täytäntöönpanon vuosiraportti *Implementing the Market Access Strategy – Annual Report 2009*, http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2010/march/tradoc_145851.pdf.

raportteja, joissa seurataan kaupan esteitä ja protektionistisia toimenpiteitä EU:n ulkopuolisissa maissa. Se käynnistää soveltuvia täytäntöönpanotoimia, joihin liittyy mahdollisuus mainita julkisesti sääntöjä rikkovat EU:n ulkopuoliset maat.

Komissio tekee keskeisten kumppanien kanssa yhteistyötä myös **kuluttajansuojatoimien** tehostamiseksi ja koordinoimiseksi markkina- ja valvontaviranomaisten taholta.

Vuonna 2005 komissio teki lainsäädäntöehdotuksen, joka koski **tuontituotteiden alkuperämerkintöjä**. Ehdotuksen tavoitteena on lisätä kuluttajien saamaa tietoa tuotteista. Ehdotuksen hyväksyminen Euroopan parlamentissa ja neuvostossa tasapainottaisi eurooppalaisten toimintaedellytyksiä tällä alalla EU:n ulkopuolisiin maihin nähden.

Erityishuomiota kiinnitetään **kansainväliseen tulliyhteistyöhön** kahdenvälisen sopimusten ja Maailman tullijärjestön puitteissa. Toimivat tullimenettelyt vähentävät sääntöjen noudattamisesta kauppiaalle aiheutuvia kustannuksia ja helpottavat laillista kaupankäyntiä. Niiden avulla voidaan myös reagoida turvallisuuteen ja immateriaalioikeuksiin liittyviin riskeihin, jotka ovat lisääntymässä.

On ensiarvoisen tärkeää, että EU:n tuotteisiin, palveluihin ja suoriin ulkomaisiin investointeihin liittyviä immateriaalioikeuksia suojataan riittävän tehokkaasti. Komissio pyrkii parantamaan immateriaalioikeuksia koskevien sääntöjen noudattamisen valvontaa ja virtaviivaistamaan menettelyjä. Tässä yhteydessä se on tarkistamassa sääntöjä, jotka koskevat tulliviranomaisten toimintaa EU:n rajoilla. Jotta uusiin haasteisiin kyettäisiin vastaamaan, komissio tarkastelee uudelleen myös vuodelta 2004 peräisin olevaa strategiaa, joka koskee **teollis- ja tekijänoikeuksien** täytäntöön panemista unionin ulkopuolisissa maissa. Jotta yritykset ja oikeuksienhaltijat voisivat suojata ja tehostaa kilpailukykyään osaamistaloudessa, immateriaalioikeuksia (maantieteelliset merkinnät mukaan luettuina) on suojattava tehokkaammin ja sääntöjen noudattamisen valvontaa on parannettava myös ulkomaan markkinoilla ja etenkin voimakkaasti kasvavissa talouksissa. Immateriaalioikeuksia koskevien sääntöjen yhdenmukaistaminen EU:n sisällä parantaisi komission valmiuksia, kun se neuvottelee EU:n puolesta vahvemmissa immateriaalioikeuksia koskevista sitoumuksista tärkeimpien kauppakumppanien kanssa. Kun vapaakauppasopimuksista neuvotellaan, immateriaalioikeuksia koskevissa sopimusten lausekkeissa tulisi mahdollisuuksien mukaan määrätä EU:n tasoa vastaavasta immateriaalioikeuksien suojasta samalla kun otetaan huomioon kyseisten maiden kehitystaso. Väärentämisenvastaisella kauppasopimuksella (ACTA) pyritään vakiinnuttamaan kattavat kansainväliset puitteet, eräänlainen hyvien toimintatapojen luettelo, jonka avulla sopimuksen osapuolet voivat torjua tehokkaasti immateriaalioikeuksien rikkomista. Kun ACTA hyväksytään ja pannaan täytäntöön, käyttöön otetaan uusi kansainvälinen standardi, joka perustuu WTO:n TRIPS-sopimukseen.

EU:n sitoutuminen vapaaseen kauppaan edellyttää, että kotimaisten ja ulkomaisten tuottajien välillä käydään tasapuolista kilpailua, joka perustuu aitoihin, suhteellisiin etuihin. Komissio suojelee EU:n tuotantoa kansainvälisiltä kaupan vääristymiltä tai häiriöiltä soveltamalla **kaupan suojoitoimia** WTO-sääntöjä noudattaen. Näitä toimia sovelletaan myös uudentyyppisiin kaupan vääristymiin, esimerkiksi strategisten sektorien tukemiseen ja tapauksiin, joissa unionin ulkopuoliset maat käyttävät vientirajoituksia epäsuorien etuuksien myöntämiseen tuotantoketjun loppupään yrityksille. EU soveltaa jatkossakin tiukkoja oikeudellisia ja taloudellisia standardeja ja odottaa kauppakumppaniensa toimivan samoin. Se tukee eurooppalaisia yrityksiä tapauksissa, joissa unionin ulkopuoliset maat käyttävät kaupan suojoitoimia epärehellisellä tavalla, ja vie tapaukset tarvittaessa käsiteltäväksi WTO:hon. Komissio ottaa huomioon muutokset, joita Lissabonin sopimuksen voimaantulo ja/tai sääntöjä koskevien Doha-neuvottelujen tulokset aiheuttavat, ja tutkii

niiden perusteella, millä tavoin EU:n käyttämiä kaupan suojatoimia mahdollisesti pitäisi ajantasaistaa ja uudistaa.

Kilpailu- tai valtiontukisääntöjen puute ja tehottomuus unionin ulkopuolisissa maissa rajoittavat EU:n viejien pääsyä näiden maiden markkinoille. EU:n onkin strategisesti kannattavaa osallistua kansainvälisten sääntöjen kehittämiseen, jotta se voi varmistaa, etteivät eurooppalaiset yritykset kärsi kolmansissa maissa paikallisille yrityksille myönnettävistä epäoikeudenmukaisista tuista tai kilpailua rajoittavista menettelyistä. Paras vaihtoehto olisi WTO:n puitteissa hyväksytty monenvälinen säännöstö. Monet keskeiset kysymykset voidaan kuitenkin ratkaista myös kahdenvälisillä sopimuksilla.

Komissio paneutuu **pk-yritysten** huolenaiheisiin esimerkiksi ottamalla huomioon, että yrityksille aiheutuu usein todellisia ongelmia ja suuria kustannuksia osallistumisesta kaupan suojatoimenpiteitä koskeviin tutkimuksiin tuojina, käyttäjinä, valituksen tekijöinä tai viejinä. Lisäksi komissio esittää vuonna 2011 tiedonannon mahdollisista tukitoimenpiteistä, joilla autetaan kansainvälisen toimintansa kehittämisestä kiinnostuneita pk-yrityksiä.

Komissio aikoo myös kehittää **EU:n edustustojen roolia eurooppalaisten yritysten yhteyspisteinä ulkomailla**. Lisäksi kolmansiin maihin luodaan tarvittaessa erityisiä tukirakenteita yrityksiä varten.

5. Julkinen kuuleminen ja vaikutustenarviointi

Kansalaisyhteiskunnalta, keskeisiltä sidosryhmiltä, Euroopan parlamentilta ja EU:n jäsenvaltioilta saaduista kannanotoista on ollut paljon hyötyä tämän asiakirjan valmistelussa³⁰. Komissio on esimerkiksi saanut 37 maasta (mukaan luettuina 23 EU-maata) 302 kannanottoa, joiden tiivistelmä on esitetty erillisessä asiakirjassa.

Komissio on sitoutunut kuulemaan sidosryhmiä, ennen kuin se laatii poliittisia toimintalinjoja ja tekee toimenpide-ehdotuksia. Kansalaisyhteiskunnan mielipiteiden kuuleminen on keskeinen osa komission poliittista valmistelutyötä. Aina kuin se on mahdollista, komissio antaa myös palautetta julkisiin kuulemismenettelyihin osallistuneille. Tätä tavoitetta lähestytään jo kauppapolitiikkaa koskevilla säännöllisillä keskusteluilla kansalaisyhteiskunnan kanssa: keskusteluilla edistetään kansalaisyhteiskunnan aktiivista osallistumista EU:n kauppapolitiikan laatimisprosessiin.

Komissio aikoo lisätä vaikutustenarviointeja ja muita arviointeja kauppapolitiikan valmistelutyön yhteydessä. Se aikoo suorittaa vaikutustenarvioinnit kaikkien sellaisten uusien kauppapoliittisten aloitteiden osalta, joilla voi olla huomattavia taloudellisia, sosiaalisia tai ympäristöön liittyviä vaikutuksia unioniin ja sen kauppakumppaneihin muun muassa kehitysmaissa. Erityistä huomiota kiinnitetään siihen, että eri sidosryhmiä kuullaan laajasti ja kansalaisyhteiskunta osallistuu kestävään kehitykseen kohdistuvien vaikutusten arviointeihin, joita tehdään kauppaneuvottelujen kuluessa. Kun neuvottelut on saatettu loppuun ja sopimus odottaa allekirjoitusta, komissio laatii parlamenttia ja neuvostoa varten asiakirjan, jossa analysoidaan ehdotetun sopimuksen vaikutukset unioniin. Komissio haluaa myös parantaa EU:n voimassa olevien kauppasopimusten vaikutusten seurantaa ja suorittaa jatkossa vaikutusten jälkiarviointeja aiempaa järjestelmällisemmin.

6. Kauppa ja ulkosuhteet

³⁰ Ks. raportti ja yksittäiset vastaukset: http://trade.ec.europa.eu/consultations/?consul_id=144.

Tavoitteena on, että EU:n vaikutus ulko- ja maailmanpolitiikkaan olisi oikeassa suhteessa sen taloudelliseen painoarvoon.

Kauppapolitiikalla omine taloudellisine näkökohtineen on osuutensa unionin ulkopoliittikan alalla. Kauppa ja kauppapolitiikka vahvistavat EU:n kansainvälistä merkitystä, ja EU-tason yhteisillä toimilla olisi edistettävä ja tuettava EU:n taloudellisia etuja kolmansissa maissa. Unionin kauppa- ja ulkopoliittikka siis voivat – ja niiden pitäisi – tukea toisiaan. Tämä koskee kehityspoliittikkaa ja YK-sanktioiden soveltamista, mutta se koskee myös sellaisten oikeanlaisten kannustimien kehittämistä, joilla EU:n kumppanimaita rohkaistaan edistämään ihmisoikeuksia, työnormeja, ympäristönsuojelua ja hyvää hallintoa (verokysymykset mukaan luettuina). Tähän päämäärään voidaan pyrkiä EU:n ja sen ulkopuolisten maiden kaupallisten tai poliittisten suhteiden yhteydessä taikka erityisten järjestelmien – esimerkiksi yleisten tullietuusjärjestelmien tai vapaakauppasopimusten – puitteissa. Olisi toivottavaa, että muut ulkoisen toiminnan tahot, esimerkiksi EU:n edustustot ulkomailla, edistäisivät omalta osaltaan EU:n kauppapoliittisten tavoitteiden toteutumista ja tukisivat ulkomailla toimivia eurooppalaisia yrityksiä. Toinen esimerkki unionin kauppapolitiikan ja ulkoisen toiminnan välisestä vuorovaikutuksesta on kaksikäyttötuotteiden **vientivalvontajärjestelmä**, joka palvelee myös ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteita. Vaikka täysin toimivan vientivalvontajärjestelmän luomisessa unioniin on edistytty harppauksin viimeisten 20 vuoden aikana, EU-maiden kansallisten täytäntöönpanotoimien erot uhkaavat vaarantaa sisämarkkinoiden ja yhteisen kauppapolitiikan tuomat edut. EU:n kumppanimaisissa, muun muassa USA:ssa, toteutetaan tällä alalla parhaillaan uudistuksia, jotka osoittavat selkeästi vientivalvonta-alueen taloudellisen merkityksen ja sen, kuinka tärkeää olisi ryhtyä uudelleen toimiin EU:n viennin kilpailukyvyyn parantamiseksi turvallisuustasosta tinkimättä. Komissio kehittää edelleen vientivalvonnan toimenpiteitä, joilla pyritään yksinkertaistamaan liiketoimintaympäristöä ja lisäämään sen avoimuutta EU:n viejien kannalta sekä myötävaikuttamaan kansainvälisten turvallisuuspyrkimysten tehostamiseen. Se aikoo esittää vihreän kirjan, jolla aloitetaan keskustelu nykyjärjestelmän toimivuudesta ja mahdollisista uudistustarpeista.

7. Päätelmät

Tässä tiedonannossa kuvataan, kuinka EU:n kauppa- ja investointipoliittikalla voidaan edistää kestäväns talouskasvun tavoitteen toteutumista ja näin luoda lisää työpaikkoja ja turvata hyvinvointivaltion olemassaolo. Tavoitteen toteutuminen edellyttää kaikkien sidosryhmien, EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden vahvaa sitoutumista.

Tiivistettynä komissio pyrkii toteuttamaan seuraavat toimenpiteet:

1. Neuvottelutavoitteiden edistäminen

- Pyritään saattamaan Dohan neuvottelukierros päätökseen mahdollisimman pian ja viimeistään vuoden 2011 loppuun mennessä.
- Perustetaan sekä kehittyneiden että kehitysmaiden asiantuntijoista koostuva ryhmä, jonka tehtävänä on antaa riippumattomia suosituksia, joiden pohjalta voidaan muodostaa EU:n kanta siihen, mitä asioita WTO:ssa pitäisi käsitellä ja kuinka WTO:n pitäisi toimia Dohan kierroksen päättymisen jälkeen.

- Pyritään saamaan aikaan merkittävää edistymistä käynnissä olevissa kahdenvälisissä kauppaneuvotteluissa, aloitetaan uudet kauppaneuvottelut ASEAN-maiden kanssa ja ehdotetaan erillisiä investointineuvotteluita keskeisten kumppanien kanssa.
- Jatketaan EU:n naapureiden kanssa neuvotteluja, joiden perimmäisenä tavoitteena on pitkälle menevien ja laaja-alaisen vapaakauppasopimusten tekeminen ja kaikkien naapurimaiden vaihteellinen lähentäminen sisämarkkinoihin.

2. Strategisten kumppanuuksien syventäminen

- Määritellään yksityiskohtaisemmin, kuinka EU aikoo kehittää suhteitaan strategisiin kumppaneihin ratkaistakseen kysymykset, jotka estävät markkinoiden paremman toiminnan 2000-luvulla. Vuoden 2012 loppuun mennessä laaditaan asiaa koskeva tilannearviointi.

3. Kauppapolitiikan kehittäminen

Komission toimet vuonna 2011:

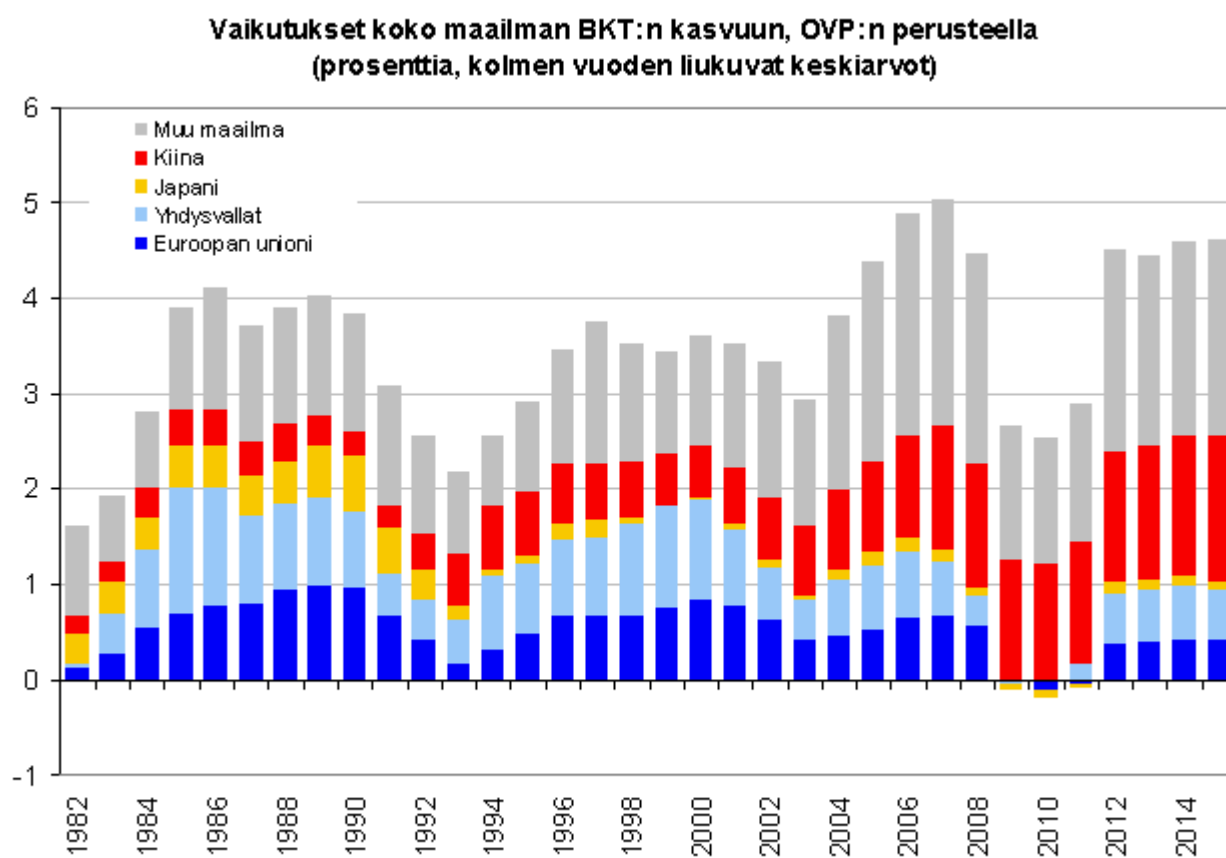
- Esitetään lainsäädäntöehdotus uudesta EU-välineestä, jonka avulla varmistetaan tasapuolisempi pääsy julkisten hankintojen markkinoille kehittyneissä maissa ja suurissa kasvutalouksissa.
- Saatetaan päätökseen jäsenvaltioiden ja Euroopan parlamentin kanssa käytävä keskustelu EU:n uudesta investointipolitiikasta.
- Esitetään komission näkemykset siitä, kuinka sisämarkkinoiden avautuminen ja ulkomarkkinoiden avautuminen tukevat toisiaan etenkin tavaroita ja palveluita koskevan sääntelyn osalta.
- Hyväksytään kauppaa ja kehitysyhteistyötä koskeva komission tiedonanto ja lainsäädäntöehdotus, jolla uudistetaan yleistä tullietuusjärjestelmää kehitysmaiden osalta.
- Hyväksytään vihreä kirja, jonka tavoitteena on EU:n vientivalvontajärjestelmän kehittäminen.
- Esitetään tiedonanto, jossa tarkastellaan mahdollisia toimenpiteitä niiden pk-yritysten tueksi, jotka haluavat kehittää kansainvälistä toimintaansa.

4. Oikeuksien toteutumisen valvonta

- Tarkastellaan uudelleen EU:n strategiaa, joka koskee immateriaalioikeuksia koskevien sääntöjen täytäntöönpanon valvontaa unionin ulkopuolissa maissa, sekä tullisääntöjä, jotka koskevat immateriaalioikeuksien valvontaa EU:n rajoilla.
- Laaditaan kevään Eurooppa-neuvostolle vuodesta 2011 lähtien vuotuisia kaupan ja investointien esteitä koskevia raportteja, joissa seurataan kaupan esteitä ja protektionistisia toimenpiteitä ja joiden pohjalta käynnistetään asianmukaisia täytäntöönpanotoimia.

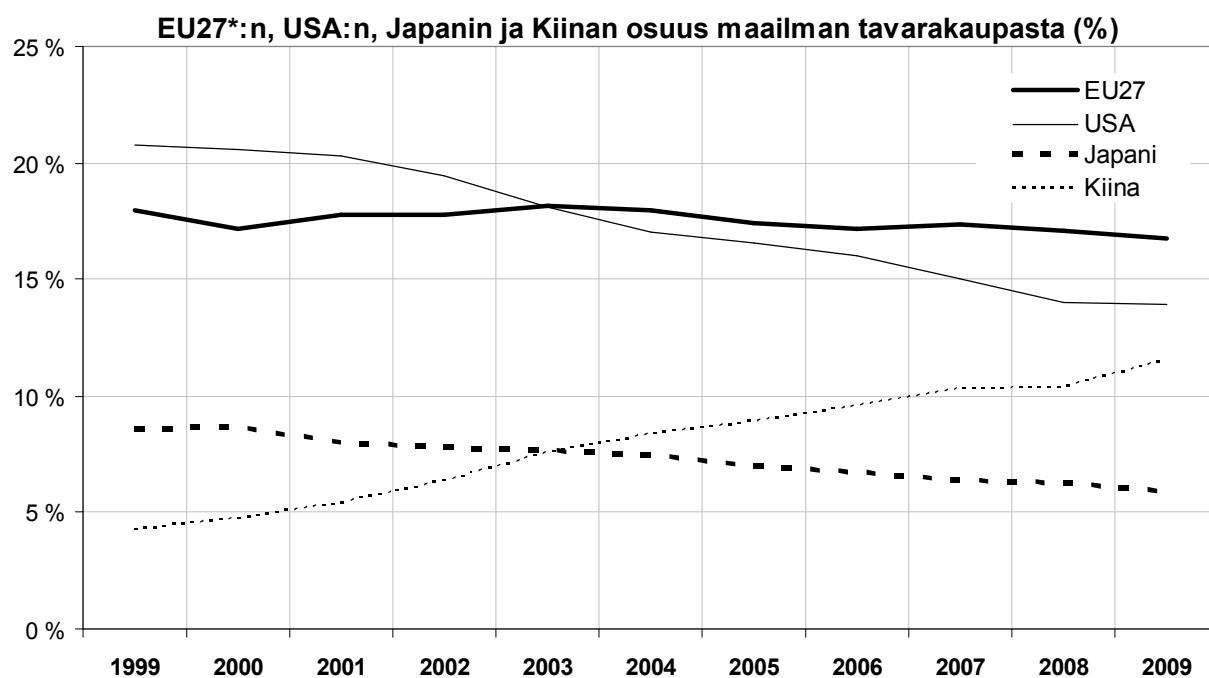
LIITE

Kuvio 1

Lähde: IMF World Economic Outlook, lokakuu 2010

Kuvio 2

* EU:n sisäinen kauppa pois luettuna

Lähteet: WTO, Eurostat (Comext)

Taulukko 1: EU:n vapaakauppasopimusten tilanne ja niiden osuus EU:n kaupasta (%)

Alueet ja vapaakauppasopimustilanne		Teollisuustuotteet*		Maataloustuotteet**	
		Tuonti (%)	Vienti (%)	Tuonti (%)	Vienti (%)
Toiminnaissa olevat vapaakauppasopimukset		22,3	27,7	24,3	29,1
Chile, Meksiko, Etelä-Afrikka	Kehitysmaan vapaakauppasopimus	2,5	3,4	5,7	2,2
Andorra, San Marino, Turkki, Islanti, Liechtenstein, Norja, Sveitsi	EFTA ja tulliliitot	14,6	15,9	11,6	14,6
Karibian alueen AKT-valtiot	Talouskumppanuussopimukset	0,3	0,3	1,0	0,6
Algeria, Egypti, Israel, Jordania, Libanon, Marokko, palestiinalaishallinto, Tunisia	Välimeren maiden vapaakauppasopimukset	4,0	5,9	4,5	7,9
Albania, Bosnia ja Hertsegovina, Kroatia, entinen Jugoslavian tasavalta, Makedonia, Montenegro, Serbia	Länsi-Balkanin maiden vakautus- ja assosiaatiosopimukset	0,9	2,2	1,5	3,7
Päätökseen saatetut vapaakauppasopimusneuvottelut) sopimusta ei vielä sovelleta) sekä käynnissä olevat ja suunnitellut vapaakauppasopimusneuvottelut		21,8	25,6	56,2	26,2
Bolivia, Ecuador, <i>Peru, Kolumbia,</i>	Andien yhteisö	0,4	0,6	5,3	0,4
Brunei-Darussalam, Indonesia, Malesia, Filippiinit, Singapore, Thaimaa, Vietnam	ASEAN	5,4	4,6	9,8	4,2
<i>Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua, Panama</i>	Keski-Amerikka	0,2	0,4	2,8	0,4
Bahrain, Kuwait, Oman, Qatar, Saudi-Arabia, Yhdistyneet arabiemiirikunnat	Persianlahden yhteistyöneuvosto	2,0	5,3	0,3	5,1
Argentiina, Brasilia, Paraguay, Uruguay	MERCOSUR	1,5	2,5	20,9	1,5
Armenia, Azerbaidžan, Kanada, Georgia, Intia, <i>Korea,</i> Libya, Moldova, Syyria, Ukraina	Muu vapaakauppasopimus	10,0	9,1	7,2	8,0
AKT-valtiot Karibian aluetta lukuun ottamatta	Talouskumppanuussopimukset	2,3	3,2	10,5	6,6
Ei vapaakauppasopimusta		55,8	46,7	19,5	44,7
Australia, Kiina, Japani, Uusi-Seelanti, Venäjä, Yhdysvallat	Pääkauppakumppanit	50,3	38,6	16,6	35,8

Muu maailma (~ 70 maata)		5,5	8,1	2,9	8,9
--------------------------	--	-----	-----	-----	-----

Lähde: Euroopan komissio. *Huomautus:* * HS25-99. ** HS01-24. *Huomautus:* Kursiivilla on merkitty ne maat, joiden kanssa vapaakauppaneuvottelut on saatettu päätökseen mutta sopimuksia ei vielä sovelleta.

Taulukko 2: Palvelukaupan esteet: arvioidut tulliekvivalentit (%)

	Televisiointi	Rakennusala	Kauppa	Liikenne	Rahoitus	Yrityspalvelut	Muut
Teollisuusmaat	24	42	31	17	34	24	26
Aasia	33	25	17	8	32	15	17
EU25	22	35	30	18	32	22	27
USA	29	73	48	14	41	34	7
Kehitysmaat	50	80	47	27	57	50	34
Keskimäärä	35	58	38	21	44	35	29
Enintään	119	119	95	53	103	101	54

Lähde: DG TRADE/ CEPII. Perustuu palvelukauppavirtoja koskevien tietojen painotettuun mallinnokseen.

Taulukko 3: Tullien ulkopuolisten toimenpiteiden kauppakustannukset USA:ssa ja EU:ssa (% tulliekvivalenttina)

Ala	Tullien ulkopuolisten toimenpiteiden kustannukset EU:ssa	Tullien ulkopuolisten toimenpiteiden kustannukset USA:ssa
Kemianteollisuus	23,9	21,0
Lääketeollisuus	15,3	9,5
Kosmeettiset valmisteet	34,6	32,4
Elektroniikka	6,5	6,5
Toimisto- ja viestintälaitteet	19,1	22,9
Autoteollisuus	25,5	26,8
Ilmailu- ja avaruusala	18,8	19,1
Elintarvike- ja juomateollisuus	56,8	73,3
Metalliteollisuus	11,9	17,0
Tekstiili- ja vaatetusala	19,2	16,7
Puu- ja paperiteollisuus	11,3	7,7

Lähde: Ecorys (2009), *Non-Tariff Measures in EU-US Trade and Investment – An Economic Analysis*.

Huomautus: Nämä tullien ulkopuolisten toimenpiteiden tulliekvivalentit on johdettu tätä tarkoitusta varten tehdystä, ekonometrisiin menetelmiin perustuvasta toimialatutkimuksesta.

Taulukko 4: Keskeisten kauppakumppanien julkisten hankintojen markkinat^φ

	EU	USA	Japani	Kanada	Korea	Brasilia *	Argentiina *	Intia*
Julkisten hankintojen markkinat yhteensä (miljardia euroa)	2088	1077	565	225	106	133	15	64
(% BKT:sta)	16 %	11 %	18 %	22 %	14 %	13 %	8 %	8 %
GPA-kynnyksen ylittävät julkiset hankinnat yhteensä (miljardia euroa)	370	279	96	59	25	42*	3.7*	20*
(% BKT:sta)	3 %	3 %	3 %	6 %	3 %	4 %*	2 %*	2,5 %*
GPA-jäsenille tarjotut julkiset hankinnat (miljardia euroa)	312	34	22	2	15	ei sovelleta	ei sovelleta	ei sovelleta
(% kynnyksen ylittävistä julkisten hankintojen markkinoista)	84 %	12 %	23 %	3 %	60 %	ei sovelleta	ei sovelleta	ei sovelleta

Lähde: Euroopan komission laatimat arviot.

φ Kiinaa koskevia vertailukelpoisia tietoja ei ole saatavilla.

* Eivät ole GPA-jäseniä. Määrät ovat Euroopan komission arvioita sitoumusten mukaisista julkisten hankintojen markkinoista, jotka olisivat mahdollisia jos maat liittyisivät GPA-sopimukseen.